

Naar de Kern Compact Lanaken Verslag Stakeholdersessie d.d. 28/10/21

Op 28 oktober 2021 organiseren we de eerste participatieve sessie met een groep enthousiaste Lanakenaren in de raadzaal van het gemeentehuis. De gemeente zorgt voor een warme ontvangst met vlaai en koffie. We starten met een korte toelichting van het traject. Doel vandaag is de start van de zoektocht naar het unieke DNA van Lanaken via een brede stakeholdersessie. Wij kijken met een helikopterzicht naar de hele gemeente. In een latere fase van het traject komt er een focus op de kern.

We starten met een kennismakingsronde:

- het dialect niet kennen is een drempel om te integreren III
  - het dialect verbindt
  - bij jongeren is het dialect minder belangrijk
    - geen dialect op school
    - thuis wordt ook minder dialect gesproken met de kinderen, maar het gebeurt wel

- het centrum van Lanaken is belangrijk
  - het centrum ziet er goed uit, maar er is weinig beleving
  - veel ouderen
    - [check provinciesincijfers.be](http://check.provinciesincijfers.be): 25,9% van de inwoners in deelgemeente Lanaken is +65 jaar (stuk hoger dan o.a. provincie Limburg met 21,0%)
  - helft inwoners is buitenlands (wordt gezien als reden voor gebrek aan cohesie)
    - [check provinciesincijfers.be](http://check.provinciesincijfers.be): 32,1% van de inwoners in deelgemeente Lanaken heeft een niet-Belgische huidige nationaliteit (stuk hoger dan o.a. provincie Limburg met 11,0%)
    - [check provinciesincijfers.be](http://check.provinciesincijfers.be): 46,8% van de inwoners in deelgemeente Lanaken heeft een niet-Belgische herkomst (stuk hoger dan o.a. provincie Limburg met 29,3%)
    - [check provinciesincijfers.be](http://check.provinciesincijfers.be): 32,7% van de inwoners in deelgemeente Lanaken heeft een Nederlandse herkomst (30,9% voor de fusiegemeente Lanaken)
  - vroeger was Lanaken levendig
  - centrum is onpersoonlijk geworden II
  - te veel appartementen
  - centrum is niet meer leefbaar omwille van het lawaai van brommers en knalpoten
  - zeer gebrekkig aanbod qua kleding (vooral voor heren), schoenen,...
    - [check provinciesincijfers.be](http://check.provinciesincijfers.be): slechts 5,5% aandeel assortiment kleding en mode
      - stuk lager in vgl. met "Andere gemeenten; buiten stadsgewest; zeer goed uitgerust" (8,2%)
  - onevenwichtig aanbod (vb.: veel frituren, veel optiekers)
  - authentieke winkels zouden hier wel passen
  - prijzen zijn hoog
  - pandeigenaars zijn verspreid (oude middenstand en investeerders)
  - zithoekjes voor jongeren zouden zeker een plaats moeten krijgen in het centrum

- fijn dat we de kans krijgen om te participeren
  - inwoners die niet tevreden zijn zouden hiervan gebruik moeten maken en niet achteraf klagen

- koester nog de hoop om het verschil te maken

- veel meer inwijkelingen (mede door de groei van Maastricht)
  - hier zijn faciliteiten die interessant zijn: o.a. goedkopere kinderopvang
  - belastingvoordelen
  - slaapgemeente voor inwijkelingen
  - enkel hier inkopen voor de snelle dagelijkse goederen
  - winkels geclusterd buiten het centrum
  - de gemeente doet wel inspanningen om nieuwe inwoners te verwelkomen: busrit voor nieuwe inwoners + shoppinggids en horecagids
- mooiste plek van Lanaken is in Gellik, dichtbij het bos
  - vroeger woonde en vertoefde ik graag in Lanaken centrum
    - nu zou ik bereid zijn te verhuizen uit het centrum
- heel andere mentaliteit in Gellik (meer dorpsgevoel)
  - mensen uit de kerkdorpen hebben moeite om zich te identificeren met het centrum
- trots op Neerharen, één van de weinige dorpen waar de gemeenschap sterk aan elkaar hangt
  - in centrum van Neerharen kent iedereen iedereen
  - nieuwe mensen worden warm opgenomen
- Pietersheim en de hele omgeving
  - lopen, fietsen, kinderboerderij, onthaasten, genieten
  - weekends heel druk (te druk)
  - is gratis
- het nieuw aangelegde park (De Uilespiegel)
  - de bewoners vinden het mooi en aangenaam om te vertoeven
- opvallend: wanneer ze me in een andere provincie vragen waar ik woon zeg ik “ik ben van Rekem, dichtbij Maastricht”
- jongeren zijn trots op hun kerkdorp
  - voorbeeld: t-shirts en vlaggen met postcode kerkdorp (Rekem) en niet postcode van Lanaken
- vroeger was het centrum van Lanaken een paradijs, nu is het slechts een fractie van wat het ooit was
  - een kledingwinkel, weinig restaurants/café
  - wat was er vroeger beter?
    - Lanaken had 56 cafés
    - mensen deden meer onder elkaar
  - mensen hebben intussen meer keuzes gekregen voor vrijetijdsbesteding (algemene trend)
- vroeger in elk kerkdorp een jeugdhuis, nu steeds vaker gesloten omwille van hinder
  - weinig tolerantie van de omliggende inwoners
- hebben de inwoners uit Lanaken een plek om samen te komen in het centrum?
  - mensen uit de deelgemeenten komen daarvoor niet naar het centrum
  - er zijn meerdere buurthuizen in de fusiegemeente Lanaken, maar dit zijn ontmoetingscentra die niet betaalbaar zijn voor kleine verenigingen

Evenementen:

- kermis, braderie, avondmarkt, Lanaken Bubbelt en Oldtimertreffen trekken wel volk
- ook afterwork Lala-Lanaken en Maasrun trekken volk naar het centrum
- Fiets 4-daagse
- gevoel leeft dat beleid meer doet om toeristen aan te trekken dan initiatieven te nemen voor de eigen inwoners
  - voorbeeld: de kerstwandeling was vroeger heel populair, maar werd stopgezet door de gemeente (wordt nu georganiseerd door een vzw)

We staan even stil bij het feit dat het niet eenvoudig bleek om een ruime gevarieerde groep bijeen te krijgen voor deze sessie. We vragen even of dit de deelnemers verbaast:

- misschien is de uitnodiging niet bij de (oudere) inwoners geraakt?
  - meningen zijn verdeeld: de ene deelnemer heeft de uitnodiging via verschillende kanalen opgemerkt, een andere moest er naar op zoek gaan
- zijn mensen nog wel geïnteresseerd (in het centrum)? Hoort dit eventueel bij het DNA?
  - de helft van de inwoners heeft geen Belgische herkomst en geen historische band met Lanaken (voor hen is Lanaken een slaapgemeente)
- misschien meer interesse mits organisatie van een sessie in elk kerkdorp
  - mensen uit de kerkdorpen liggen niet wakker van het centrum van Lanaken
    - antwoord projectteam: er zijn een beperkt aantal sessies voorzien en dus moeten er keuzes gemaakt worden. Er volgen nog sessies met jongeren en handelaars

Noteer in drie woorden wat Lanaken voor jou bijzonder maakt, waar je fier op bent (plek, gebouw, winkel, sfeer, volksaard, historisch gebeuren, omgeving,...) Wat maakt Lanaken voor jou uniek? 3 dingen waarvan minstens 1 uit Lanaken centrum

- Park Uilespiegel + Nationaal Park Hoge Kempen:
  - natuur + rust
  - wandeling centrum naar sportzone (nieuw park)
- thuisgevoel – dialect kunnen spreken
- Maas
- verbindingsgemeente tussen de 2 Limburgen III
  - verbonden met Maastricht
- nationaal domein Pietersheim
- Atla (atletiekclub)
- natuur en rust: ingangspoort Nationaal Park
- patrimonium: Oud-Rekem en Pietersheim
- de school verbindt (veel scholen)
  - ook aanzienlijk aandeel Nederlandse jongeren die hier naar school komen
- groene gemeente
- mooiste plek: Herbricht (wandeling langs de Maas)
- sociaal-dorpsgevoel: iedereen zegt goeiedag (Maasgevoel)
- vrijetijdsaanbod van de gemeente in het centrum (vroeger)
  - nu steeds minder middelen: Lanaken Bubbelt was uitverkocht, maar wordt niet opnieuw georganiseerd door gemeente ondanks lovende reacties
  - ook jammer dat voorstel waarbij de gemeente enkel zou faciliteren en de jongeren organiseren werd geweigerd
    - het projectteam vraagt een overzicht te bezorgen van evenementen die de laatste jaren zoal georganiseerd werden voor de jongeren
- Salut, Esterella, Young Club, Leonidas: mooie boetieks en winkels
- ligging is uniek als uitvalsbasis
- oldtimer-treffen: trekt mensen van ver aan (in het centrum)
- aantal sterke jeugdbewegingen: ksa, scouts
  - mooie werking voor jongeren van 6-18 jaar
  - de jeugdbewegingen werken ook onderling samen

Tijdens de startvergadering van dit traject met het beleid en medewerkers van de gemeente kwamen tot een eerste selectie bouwstenen/troeven naar boven die Lanaken uniek maken. We toetsen af met de deelnemers. (Opmerkingen deelnemers workshop d.d. 28/10 in het blauw)

- Koppeling met eerdere lijst bouwstenen:
  - grensgemeente
  - vriendelijk, gezellig
  - woongemeente - slaapgemeente
  - rust, ontspanning
  - sport: wandelen, fietsen, ...
  - senioren
  - goede ligging, bereikbaarheid – bereikbaarheid als je een auto hebt
  - alles is er – de basisvoorzieningen wel, ruimer aanbod ontbreekt
  - kanalen en beken – eerder de Maas

Nu vragen we de deelnemers om op basis van de eigen lijst en de lijst uit de kick-off prioriteiten te kiezen. Wat is belangrijk/uniek en wat wil je versterkt zien? Waar moet Lanaken op inzetten?

- **Natuur**
- De **ligging** is vanzelfsprekend uniek (verbinding tussen de 2 Limburgen)
  - Lanaken is aantrekkelijk voor Nederlanders
  - dit heeft ook een impact op de huizenprijzen
  - kinderen uit Maastricht die in Lanaken naar school komen
  - speelpleinwerking ook kinderen uit Nederland
  - mensen uit Maastricht komen hier naar de bioscoop (gratis parking)
  - kinderboerderij trekt Nederlanders aan
  - Nederlanders komen tennissen in de tennishal
  - de markt: trekt Nederlanders uit Lanaken aan, maar niet daarbuiten
    - anderzijds werken ook veel Lanakenaren in Maastricht
  - fietstoerisme over de grens
    - fietspad dat verschillende keren de grens overgaat
  - grensgemeente nu misschien meeste DNA, maar is geen troef
  - Lanaken is meer dan een slaapgemeente van Maastricht
    - link met Maastricht (kleine broertje van) klinkt negatief
- **Geschiedenis / erfgoed**
  - Oud-Rekem WAS het mooiste dorp...
  - troeven die we hebben worden niet onderhouden
    - geschiedenis valt niet te lezen in onze gemeente
      - actie: tentoonstelling, fietstocht, app om iets te leren
    - VVV-kantoor in Rekem: was prachtig met o.a. schitterende maquette, nu gesloten
    - Lanaken heeft eigen reuzen (was succes)
    - Facebookgroep: “Ge zijt van...” (vroeger veel beelden van het oude Lanaken)

Potentie DNA: natuur/geschiedenis

De ligging bij Maastricht (grensgemeente zijn) is nu het meest uitgesproken kenmerk van Lanaken. Het is belangrijk om daarnaast de eigen kracht en het eigen potentieel te versterken. In de volgende sessies verkennen we dit verder.

Opmerkingen:

- meer betrokkenheid/aanwezigheid van het beleid verwacht ten opzichte van de eigen inwoners
  - Bijv.: aanwezigheid op evenementen
- inwoners zitten er niet (meer) op te wachten dat alles vanuit het centrum start
  - verbindingen maken vanuit het centrum met de kerkdorpen
  - dorpen moeten ook levendig blijven
- grijze muis omdat we onszelf niet goed genoeg verkopen
  - betere communicatie t.o.v. de inwoners is nodig
- inwoners centraal stellen
- wel Nederlanders/allochtonen betrekken in het traject